

Årsberättelse 2010 och verksamhetsplan 2011-2012

Solidariskt finansierad verksamhet: **Regionalt sekretariat för allergi och annan överkänslighet, Allergikompetenscentrum (AKC) syd.**

1. Verksamhetens nuvarande uppdrag

I vårt uppdrag framgår att allergicentrum skall erbjuda en service som gagnar hela Södra sjukvårdsregionen. Avsikten är att insatser från centrumets sida skall gagna området allergologi för såväl barn samt vuxna. Häri ingår tre viktiga komponenter:

1. *Samordning av den kliniska verksamheten, dels mellan olika allergologiska specialister men framförallt mellan primär- samt specialistvården.*
2. *Utbildning och fortbildning av läkare, sköterskor samt annan personal som har anknytning till området.*
3. *Kvalitetsinriktad forskning och utveckling.*

2. Viktiga händelser under året

1. **Samordning klinisk verksamhet.** AKC har en ledande roll i framtagandet av två kvalitetsregister, Nationella astmaregistret (NAR) samt register över patienter som genomför allergenspecifik immunvaccinering (ASITR). NAR har under året slagits ihop med registret över KOL patienter (RiksKOL) under den gemensamma portalen Luftvägsregistren. Alf Tunsäter är ansvarig för NAR registret med Birgitta Jagorstrand som samordnande sjuksköterska. Kerstin Romberg deltar som primärvårdsrepresentant för NAKA (SFAM's nätverk för Astma, Allergi och KOL intresserade allmänläkare), där hon även är ordförande. Kontrakt har upprättats med Registercentrum i Västra Götaland Regionen (VGR). Arbetet har varit omfattande med fem nationella samordningsmöten samt ett 10-tal telefonmöten. AKC har här en mycket central roll. Kerstin Romberg fungerar som samordningsansvarig gentemot primärvården. Hon har också fått mandat att föra information om NAR till SFAM (Svensk Förening för Allmänmedicin) Birgitta Jagorstrand har motsvarande mandat att föra information om NAR till ASTA (Astma och allergisjuksköterskeföreningen). En annan viktig samarbetsgrupp är pediatriken inom regionen. För att samordna den verksamheten har vi till centret knutit Hampus Kiotseridis, pediatriker SUS, Malmö. Hampus är också central i ASIT registret. En viktig roll är att samla in dokumentation, behandlingsrekommendationer m.m som kan vara av ett generellt intresse för fler barnläkare i regionen. Dessa kan sedan kommuniceras ut till andra genom vår hemsida. En viktig samarbetspartner är Sören Wille,

barnläkare i Helsingborg, som fungerar här som en adjungerad medlem till AKC.

Lokalt på SUS: AKC har även arbetat för att få till stånd en integrerad kliniskt samordnad verksamhet i Lund. Avsikten är att få ett kliniskt kompetenscentrum som också skall kunna fungera som utbildningsenhet för blivande allergologer och doktorer som önskar fortbilda sig inom allergologin. Sjukhuschef Bent Christensson har beslutat att det skall inrättas ett lokalt integrerat allergologiskt kompetenscentrum med AKC som bas. Dessvärre har detta enbart stannat på planeringsstadiet, då AKC inte erhållit de lokaler som behövs för att kunna genomföra projektet. AKC har under året haft tre lokala möten där klinisk samordning har diskuterats.

ALLISS (Intresseförening för allergologiskt intresserade i södra sjukvårdsregionen) är ett viktigt forum nära knutet till AKC. ALLISS har under året haft två möten, vårmötet i Hässleholm och höstmötet traditionsenligt i Lund. Genom ALLISS kan vi kommunicera och diskutera viktig information till allergologiskt intresserade inom både primär- samt slutenvården.

Utbildning och fortbildning. Det har under året genomförts fyra utbildningsdagar om allergi för primärvården, spridda över regionen. En utbildning i spirometri startade höstterminen 2010 (Spirometriörkortet) och responsen var mycket god. Ytterligare en kurs genomfördes. Kursen är nationellt förankrad, Ipuls certifierad och anbefalls också av Svensk Förening för Klinisk Fysiologi, NAAKA och ASTA. Det finns ett stort utbildningsbehov. Under 2011 har vi som mål att genomföra 4-6 kurser.

AKC har även varit ansvarig för spirometriutbildningen på astma/KOL utbildning vid Högskolan i Kristianstad.

I oktober startades en fortbildningskurs för sjuksköterskor (7.5) inom området astma, allergi och annan överkänslighet för både barn och vuxna. 25 sjuksköterskor går för närvarande på kursen som avslutas i maj 2011. Responsen har varit överväldigande och vi kommer preliminärt att starta en ny kurs januari 2012.

I november genomfördes en kurs om födoämnesallergi för skolsjuksköterskor inom regionen. Responsen var mycket god och det finns önskemål om att ge en ny kurs under slutet av 2011 alt början 2012.

AKC genomförde vårmötet för Svensk Allergologisk Förening (SFFA) under april 2010.

Huvudtemat var ansträngningsutlöst astma samt behandling av astma och allergi under graviditet och amning.

Vi arbetar fortsatt med en allergiportal med fakta för allmänläkare och sjuksköterskor, och den kommer även att vara tillgänglig för alla allergiintresserade. I början av året var vi klara att publicera ett 40-tal informationsblad som ligger på vår hemsida www.akcsyd.se och vi tilldelades 1:a posterpris i kategorin informativa posters på Allergistämman i Linköping i oktober 2010 där vi presenterade dessa. Informationsbladen har redan blivit uppskattade över hela landet av vårdpersonal och enskilda. Marianne Person, kommunikator, är tillsammans med Birgitta Jagorstrand ansvarig för det fortsatta arbetet.

Fyra tillfällen per år genomförs nätverksträffar för primärvårdens astma/KOL sjuksköterskor. Dessa träffar är ett forum för utbildning, information samt erfarenhetsutbyte.

Nätverksträffarna är mycket eftertraktade och välbesökta.

- 2. Forskning o Utveckling.** Ett viktigt forsknings och utvecklingsområde är ungdomar med astma och allergi. Kerstin Romberg genomförde i november en halvtidskontroll på sitt

doktorgradsarbete som handlar om astmautveckling hos elitidrottande ungdomar. Två arbeten är publicerade och ett insänt för bedömning. Parallellt med forskningsverksamheten har vi inrättat en specialmottagning för ungdomar med misstänkt ansträngningsastma. Hampus Kiotseridis bedriver forskning inom området livskvalitet och allergivaccination hos barn och ungdom. Två arbeten är publicerade. Planer föreligger även på att studera effekt på livskvalitet och sjukdomskontroll i relation till behandling med TLA (temperature controlled laminar airflow) där målgruppen är barn med okontrollerad persisterande allergisk astma.

I samarbete med Astma och Allergiförbundet har AKC genomfört projektering och förplanering av ett forskningsprojekt benämnt *Haveriprojektet*. Projektet som har utgångspunkt i patienter som hamnat på sjukhus med en astmaexacerbation där man önskar utreda vilka omständigheter som finns bakom samt om något skulle kunnat ha gjorts för att förhindra det inträffade.

1. Ekonomi

Budget finns redovisad i bilaga. AKC är i balans. Vi hade tillskott av externa medel tillsvarende 300 tkr och beräknar få in tillsvarende under 2011.

2. Verksamhetsplan 2011-2012

En utomordentligt viktig del för vår fortsatta verksamhet är att göra allvar av de planer som redan är sanktionerade och beslutade, d v s att vi får till ett geografiskt samlokaliserat kompetenscentrum. Processen har administrativt förhålls mot bakgrund av den besvärliga localsituationen som råder vid SUS i Lund. Vi menar att ett geografiskt samlokaliserat center är nödvändigt för att vi skall kunna genomföra nödvändig fortbildning och utbildning av nya blivande allergologer.

En stor del av AKC's verksamhet är dedikerad utbildning och fortbildning. I början av året 2011 genomfördes en SK-kurs för blivande allmänläkare, barnläkare samt lungläkare. Titel på kursen var *Astma, KOL och andra inflammatoriska lungsjukdomar*. Vi hade c:a 200 intresseanmälningar och 40 kursplatser och planerar att söka och genomföra kursen på nytt 2013. Inför 2012 har vi sökt om att få genomföra en kurs i *Allergologi för barn och vuxna*. Kursplan och ansökan är inskickad till Ipuls och beslut meddelas under maj månad.

Vidarutbildningskursen för sjuksköterskor *Vård av barn och vuxna med allergi, astma och annan överkänslighet 7,5p* avslutas nu i maj. Responsen har varit mycket god och behovet är stort med många sökande. Vi kommer därför att under 2011 projektera en ny kurs med planerad kursstart våren 2012. I övrigt kommer vi att arbeta med framtagandet av en komplett 15p utbildning avsedd att vara en kompetensplattform för personal som skall arbeta med astma, KOL samt allergimottagning, i huvudsak inom primärvården. Vi kommer även att projektera en utbildning på 7,5 p i obstruktiva lungsjukdomar och allergi som riktar sig till de läkare som är ansvariga för astma/KOL teamen i primärvården.

Utbildning i lungfunktionstestning, *Spirometrikörkortet*, kommer att genomföras under 4-5 tillfälle under 2011 och lika många tillfällen planeras till 2012. Utbildningen sker som teamutbildning, där både läkare, sjuksköterskor och sjukgymnaster deltar. Denna konstellation har fått mycket positivt bifall där båda yrkesgrupperna uttrycker att det finns ett stort värde i att man får insikt i vilka olika uppgifter och kompetenser som är definierade i gruppen.

Under 2011 kommer vi att starta med en uppföljning av kartläggningen av ASIT utbudet i regionen. Denna kartläggning utfördes under 2009 och behöver nu följas upp för att se huruvida det skett några förändringar sedan sist. Vi kommer också att göra en inventering avseende tillgång till allergologisk expertis inom regionen, både inom primärvård samt specialistvården. Vi vet redan nu att det finns ett stort behov av nyrekrytering av allergologer, då många förväntas gå i pension under de närmaste åren.

Arbetet med kvalitetsregister fortgår enligt planerna. Luftvägsregistren har två koordinerande sköterskor, Birgitta Jagorstrand (astma) och Leif Strömberg (KOL). Leif Strömberg kommer att från 1 maj 2011 vara placerad vid Lung och Allergikliniken i Lund, vilket underlättar samordnandet av de två registerna.

Lund 2011-05-05

Leif Bjerner

Alf Tunsäter